

quam quod mihi visum erit loquetur, et cum sit meus Spiritus, eadem omnino mecum loquetur, et quae meae voluntatis sunt annuntiabit.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSI, VOL. II, SERM. 49.)

3447 **I**n nomine Iesu omne genua flectatur, caelestium, terrestrium, et infernorum. Ad Philipp. II et in epistola hodierna, ut supr. patuit. Deficit sensus, haeret palato lingua, et omnis arescit sermo, quum de Nomine Iesu, ac de laudibus eius mens humana considerat pronuntiare sermonem. Est nempe tam amplum, tamque profundum pelagus nomen eius, ut ad plenam explanationem illius nullus humanus intellectus exprimere queat: unde Isidor. ait quod nomen dictum est quasi notamen, eo quod nobis res notas efficit. De natura enim nominalis est notificare illum cuius est nomen: ita et Nomen Iesu incomprehensibile nobis notat.

3448 Quis enim incomprehensibilem explicare queat? quis posset exprimere infinitum? aut quis Deum et hominem poterit coarctare sermone? Propheta enim ad Dominum (PSAL. XLVII) ait: *Secundum nomen tuum, Deus, sic et laus tua*, id est: Secundum rem Nominis tui laudabilia ca. tu, Domine: sed quis rem Nominis eius explicare poterit, ut laudet ipsum Deum per eam, et propter eam? Quis est igitur tantae gratiae, et tantae virtutis, quod ad laudis eius praecognitionem aliquo modo reperitur idoneus? nemo prorsus, nisi fuerit labiis circumcisus. Proinde Is. VI in contemplatione subvectus ad Regis gloriae visionem, antequam de Iesu, quem vocat Emmanuel, et de Conceptione Virginis ordinet sermonem, se proficitur pollutum, Seraphicum experitur mysterium, carbonem in labiis sentit ignitum, et sic purgatus, et spiritaliter circumcisus, virginem conceptum annuntiat et Filii nomen; in utroque declarans fidei venerabile sacramentum.

SABBATO

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

DOM. 4. POST PASCHA, SERM. 2.

3449 **Q**uoniam venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, Ioannis decimo sexto.

3450 Salvalor noster, Dominus Iesus, commendat hic novae legis gratiam, ad

quam nos adoptavit, a tribus, scilicet ab inspirantis benignitate, ab eiusdem perspicacitate et doctrinae liberalitate seu disciplinae universalitate. Primum, ibi: *Cum venerit ille*; secundum, ibi: *Spiritus veritatis*; tertium, ibi: *Docebit vos omnem veritatem*.

3451 Circa primum nota, quod Spiritus sanctus magister est, et ideo non solum ad intelligendum, sed suggerit ad volendum et adiuvat ad exsequendum; propter quae tria dicitur: *Spiritus veritatis*, quia docet ad intelligendum; Ioannis decimo quinto: *Cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis, Spiritum veritatis, ille testimonium perhibebit de me*, etc. *Spiritus sanctitatis*, quia movet ad bene volendum; Ioannis decimo quarto: *Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia, quaecumque dixerit vobis*. Spiritus virtutis, quia adiuvat ad operandum; Actuum primo: *Accipietis virtutem supervenientis Spiritus sancti in vos*, etc.

3452 Venit autem ille Spiritus, ubi amatur; Ioannis decimo quarto: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diligit eum, et ad eum venimus et mansionem apud eum faciemus*. Ubi invitatur; Sapientiae septimo: *Invocavi, et venit in me spiritus sapientiae*, etc. Ubi expectatur; Habacuc secundo: *Si moram fecerit, expecta illum, quia veniens veniet et non tardabit*.

3453 Docet autem ille Spiritus omnem veritatem, agendam; Isaiae trigesimo octavo: *Obsecro, Domine, memento, quaeso, quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto. Contemplandam; Matthaei vigesimo secundo: Scimus, quia verax es et viam Dei in veritate doces. Iudicandam; Proverbiorum decimo octavo: *Accipere personam impij non est bonum, ut declines a veritate iudicii*.*

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSI, VOL. II, SERM. 58.)

3454 **V**eni igitur, Domine Iesu Christe, qui minister es nostrae spiritualis circumcissionis, et labia mea tangas, iniquitatem auferas, meum purges affectum, illumines intellectum, perficias imperfectum, linguam amoveas, affatum et actum, ut ad tui nominis gloriae tuae charitatis ardor immixtus, pietatis evaporet flamma, et de tanta suavitate Nominis tui, non labiis tantum exterioribus, sed sensibus interioribus refectionem capiamus et gustum.

3455 Sicut enim aqua fontis exigui leviter evaporans in sui scaturigine primitus angustatur, et quodam suavi murmure, delectabile susurro derivata, postmodum latius manans, in fluvios multiplicata, et abundantissimos latices amplatur; sic Nomen Iesu, breve syllabis, leve prolatione sermonis, grave sententis, superfluit et redundat ineffabilibus sacramentis.

DOMINICA V. POST PASCHA

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.

Ioann. XVI, 23-30.

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Amen, dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

23. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.

24. Haec in proverbis locutus sum vobis. Venit hora, cum iam non in proverbis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.

25. In illo die nomine meo petetis: et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis:

26. ipse enim Pater amat vos, quia vos me amatis, et credidistis, quia ego a Deo exivi.

27. Exivi a Patre, et veni in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem.

28. Dicunt ei discipuli eius: Ecce nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

29. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget: in hoc credimus quia a Deo existi.

Homilia S. Augustini Episcopi.

IN EVANG. IOANN. TRACT. 108.

3456 **D**OMINI verba nunc ista tractanda sunt: Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Iam dictum est in superioribus huius Domini sermonis partibus, propter eos qui nonnulla pe-

tunt a Patre in Christi nomine, nec accipiunt, non peti in nomine Salvatoris quiddam petitur contra rationem salutis. Non enim sonum litterarum ac syllabarum, sed quod sonus ipse significat, et quod eo sono recte ac veraciter intelligitur, hoc accipiendus est dicere cum dicit, *In nomine meo*. Unde qui hoc sentit de Christo quod non est de unico Dei Filio sentiendum, non petit in eius nomine, etiamsi non taceat litteris ac syllabis Christum: quoniam in eius nomine petit, quem cogitat cum petit. Qui vero quod est de illo sentiendum sentit, ipse in eius nomine petit; et accipit quod petit, si non contra suam salutem sempiternam petit. Accipit autem quando debet accipere. Quaedam enim non negantur, sed ut congruo dentur tempore differuntur. Ita sane intelligendum est quod ait, *dabit vobis*, ut ea beneficia significata sciatur his verbis, quae ad eos qui petunt proprie pertinent. Exaudiuntur quippe omnes sancti pro seipsis, non autem pro omnibus exaudiuntur vel amicis vel inimicis suis, vel quibuslibet aliis: quia non utcumque dictum est, *dabit, sed dabit vobis*.

3457 *Usque modo, inquit, non petistis quiddam in nomine meo. Petite et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum* (IOANN. XVI, 24). Hoc quod dicit gaudium plenum, profecto non carnale, sed spirituale gaudium est: et quando tantum erit, ut aliquid ei iam non sit addendum, procul dubio tunc erit plenum. Quidquid ergo petitur quod pertineat ad hoc gaudium consequendum, hoc est in nomine Christi petendum, si divinam intelligimus gratiam, si vere beatam poscimus vitam. Quidquid autem aliud petitur, nihil petitur: non quia nulla omnino res est, sed quia in tantae rei comparatione quiddam aliud concupiscitur, nihil est. Neque enim prorsus nulla res est homo, de quo ait Apo-

stolus: *Qui se putat aliquid esse, cum nihil sit* (GALAT. VI, 3). In comparatione quippe spiritualis hominis, qui scit gratia Dei se esse quod est, quisquis vana praesumit, nihil est. Etiam sic ergo recte intelligi potest: *Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis*: ut hoc quod ait: *si quid, non quodlibet intelligatur, sed aliquid quod non in beatae vitae comparatione sit nihil. Et quod sequitur, Usque modo non petistis quidquam in nomine meo, duobus modis intelligi potest: vel quia non in nomine meo petistis, quod nomen non sicut cognoscendum est cognovistis; vel non petistis quidquam, quoniam in comparatione rei quam petere debuistis, pro nihilo habendum est quod petistis. Ut igitur in eius nomine non nihil, sed gaudium plenum petant (quoniam si aliquid aliud petunt, idem aliquid nihil est), exhortatur dicens: *Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum*: id est, hoc in nomine meo petite, ut gaudium vestrum sit plenum, et accipietis. Isto enim bono in petendo perseverantes sanctos suos nequaquam misericordia divina fraudabit.*

345^b *Haec, inquit, in proverbis locutus sum vobis: venit hora cum iam non in proverbis loquar vobis, sed palam de Patre meo annuntiabo vobis. Possem dicere hanc de qua loquitur horam, futurum oportere saeculum intelligi, ubi videbimus palam, quod beatus Paulus dicit, *facie ad faciem*; ut quod ait: *Haec in proverbis locutus sum vobis*, hoc sit quod ad eodem Apostolo dictum est: *Videmus nunc per speculum in aenigmate; annuntiabo autem vobis, quia per Filium Pater videbitur, iuxta illud quod alibi ait: Neque Patrem quis cognoscit, nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare* (MATTH. XI, 27). Sed istum sensum videtur impedire quod sequitur: *Illo die in nomine meo petetis*. In futuro*

enim sacculo cum pervenerimus ad regnum, ubi similes ei erimus, quoniam videbimus cum sicuti est, quid peturi sumus quando satiabitur in bonis desiderium nostrum? (PSAL. CII, 5). Unde et in alio Psalmo dicitur: *Satiabor cum manifestabitur gloria tua* (Ibid. XVI, 15). Petitio namque alicuius est indigentiae, quae ibi nulla erit, ubi haec satiatis erit.

345^a Relinquitur itaque, quantum sapere valeo, ut intelligatur Iesus discipulos suos de carnalibus vel animalibus se spirituales promississe facturum, quamvis nondum tales quales erimus, quando spirituale etiam corpus habebimus; sed qualis erat qui dicebat: *Sapientiam loquimur inter perfectos* (I COR. II, 6); et, *Non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus* (Ibid. III, 1); et, *Non spiritum huius mundi accepimus, sed spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quae a Deo donata sunt nobis, quae et loquimur, non in sapientiae humanae doctis verbis, sed doctis spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes: animalis autem homo non percipit quae sunt Spiritus Dei* (Ibid. II, 12 ss.). Non itaque percipiens quae sunt Spiritus Dei homo animalis, sic audit quaecumque audit de Dei natura, ut aliquid quam corpus cogitare non possit, quamlibet amplissimum vel immensum, quamlibet lucidum ac speciosum, corpus tamen: ideo proverbialia illi sunt quaecumque dicta sapientiae de incorporea immutabilique substantia; non quod ea tantquam proverbialia deputat, sed quia sic cogitat, quomodo qui proverbialia solent audire neque intelligere. Cum vero spiritualis coeperit omnia diiudicare, ipse, autem a nemine diiudicari, etiam in hac vita adhuc velut per speculum ex parte, perspicit tamen non ullo corporis sensu, non ulla imaginaria cogitatione quae capit aut fingit qualiumcumque similitudines corporum, sed mentis certis-

sima intelligentia, Deum non corpus esse sed spiritum: ita palam de Patre annuntiantem Filio, ut eiusdem substantiae conspiciatur et ipse qui annuntiat. Tunc in eius nomine petunt qui petunt; quia in sono eius nominis non aliud quam res ipsa est, quae hoc nomine vocatur, intelligunt, nec animi vanitate vel infirmitate confingunt tamquam in alio loco Patrem, in alio Filium ante Patrem stantem, et pro nobis rogantem, spatia sua quaeque amborum occupantibus molibus, et Verbum ad eum cuius est Verbum facere verba pro nobis, intervallo interposito inter os loquentis et auriculas audientis; et alia talia quae sibi animales iidemque carnales in cordibus fabricantur. Quidquid enim tale spiritualibus de Deo cogitantibus ex corporum consuetudine occurrit, negando atque respuendo, tamquam importunas muscas, ab interioribus oculis abigunt; et sinceritati eius lucis acquiescunt, qua teste ac iudice has ipsas imagines corporum suis internis aspectibus irruentes, falsas omnino esse convincunt. Hi possunt utcumque cogitare Dominum nostrum Iesum Christum in quantum homo est, pro nobis interpellare Patrem, in quantum autem Deus est, nos exaudire cum Patre. Quod eum significasse arbitrator ubi ait: *Et non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis*. Ad hoc quippe intuendum, quomodo non rogat Patrem Filius, sed simul exaudiunt rogantes Pater et Filius, non nisi spiritualis oculus mentis ascendit.

346^a *Ipsae enim Pater, inquit, amat vos, quia vos me amastis* (I IOANN. XVI, 26). Ideo amat ille, quia nos amamus, an potius, quia ille amat, ideo nos amamus? Ex epistola sua Evangelista idem ipse respondeat: *Nos diligimus, inquit, quia prior ipse dilexit nos* (I IOANN. IV, 10). Hinc ergo factum est ut diligeremus, quia dilecti sumus. Prorsus donum Dei

est diligere Deum. Ipse ut diligere tur dedit, qui non dilectus dilexit. Displacentes amati sumus, ut esset in nobis unde placeremus. Non enim amarem Filium, nisi amarem et Patrem. Amat nos Pater, quia nos amamus Filium, cum a Patre et Filio acceperimus ut et Patrem amemus et Filium, et quem Spiritum cum Patre amamus et Filio. Amorem itaque nostrum pium quo colimus Deum, fecit Deus, et vidit quia bonum est: ideo quippe amavit ipse quod fecit. Sed in nobis non faceret quod amaret, nisi antequam id faceret, nos amaret.

346^b *Et credidistis, inquit, quia a Deo exiit. Exiit a Patre et venit in mundum: iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem* (IOANN. XVI, 28). Plane credidimus. Neque enim propterea debet incredibile videri, quia sic ad mundum veniens exiit a Patre, ut non desereret Patrem; et sic vadit ad Patrem relicto mundo, ut non deserat mundum. Exiit enim a Patre, quia de Patre est: in mundum venit, quia mundo suum corpus ostendit quod de Virgine assumpsit. Reliquit mundum corporali discussione, perrexit ad Patrem hominis ascensione, nec mundum deseruit praesentiae gubernatione.

Varia de SS. Nominis Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSIS, VOL. II, SERM. 49).

346^c OMNIA quaecumque Deus pro salute humana ordinavit in Iesu Nominis comprehenduntur. Interpretatur enim, secundum Hieronymum, Salvator, salus, salutaris, salutare quia salvat a peccatis, liberat ab inimicis, confert gratiam, et largitur gloriam. Primum enim, quia a peccatis salvat, Salvator nuncupatur, unde Angelus sanctissimo Ioseph (MATTH. I) ait: *Vocabitis nomen eius Iesum: Ipse enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum*. Secundo vero, quia ab inimicis liberat quibus subiecti eramus, salus dicitur est, sicut Zach. dicit (LUC. I):

Sabulum ex inimicis nostris, et de manu omnium qui oderunt nos. Tertio vero, quia gratiam confert, quia perfectio salutaris denominatur; ideo salutaris dicitur, iuxta illud (PSALM. I): *Redde mihi lactilium salutaris tui*, eo quod peccando amiserat eam. Quarto quidem, quia largitur gloriam, dicitur salutare: proinde (GENES. XI) ait Iacob: *Salutare tuum expectabo, Domine, id est, gloriam iam promissam.*

3463 Haec quidem omnia tam alta, tam magna, tamque immensa in hoc benedicto Nomine mystice comprehenduntur, scilicet, Iesus: quod insinuat volens Apostolus ad Rom. ix. c. recitat: *Si fuerit numerus filiorum Israel tanquam arena maris, reliquiae salvatae fient: verbum enim consummans et abbrevians in aequitate, quia verbum abbreviatum facit Dominus super omnem terram.*

FERIA SECUNDA
IN ROGATIONIBUS

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDOUM LUCAM.
Luc. XI, 5-13.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes.

6. quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum,

7. et ille deintus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est, et pueri mei necum sunt in cubili, non possum surgere, et dare tibi.

8. Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis, et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, propter improbitatem tamen eius surget, et dabit illi quotquot habet necessarios.

9. Et ego dico vobis: Petite, et dabitur vobis: quaerite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis.

10. Omnis enim qui petit, accipit: et qui quaerit, invenit: et pulsanti aperietur.

11. Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut piscem: numquid pro pisce serpentem dabit illi?

12. Aut si petierit ovum: numquid porriget illi scorpionem?

13. Si ergo vos cum sitis mali, nostris bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus se?

Homilia S. Ambrosii Episcopi.
IN LUC. CAP. II.

3464 **A**LTIUS praecepti locus est, ut omnibus momentis non solum diebus, sed etiam noctibus oratio deferatur. Vides enim quod iste qui media nocte perrexit, tres panes

ab amico suo postulans, et in ipsa petendi intentione persistens, non defraudatur oratis. Qui sunt isti tres panes, nisi mysterii coelestis alimentum? Quod si diligas Dominum Deum tuum, non solum tibi, sed etiam aliis poteris emereri. Quis autem amicior nobis, quam qui pro nobis corpus suum tradidit? Ab hoc media nocte panes David petiit, et accipit; petiit enim quando dicebat: *Media nocte surgebam ad confitendum tibi* (PSAL. CXVIII, 62); ideo meruit hos panes quos apposuit nobis edendos. Petiit cum dicit: *Lavabo per singulas noctes lectum meum* (PSAL. VI, 7); neque enim timuit ne excitaret dormientem, quem scit semper vigilantem.

Et ideo scriptorum memores, noctibus ac diebus orationi instantes, peccatis nostris veniam postulemus. Nam si ille tam sanctus, et qui regni erat necessitatibus occupatus septies in die laudem Domino dicebat (PSAL. CXVIII, 164), matutinis et vespertinis sacrificiis semper intentus, quid nos facere oportet, qui eo amplius rogare debemus, quo frequentius carnis ac mentis fragilitate delinquimus; ut de via lassus, et istius aevi cursu ac vitae huius anfractu graviter fatigatus, panis refectionis deesse non possit, qui hominis corda confirmet?

Nec solum media nocte Dominus, sed omnibus prope docet vigilandum esse momentis; venit enim et vespertina, et secunda, et tertia vigilia, et pulsare consuevit: *Beati itaque servi illi quos cum venerit Dominus invenerit vigilantes* (LUC. XII, 37). Si ergo desideras ut virtus Dei praecingat se et ministret tibi, vigilandum est semper; multae enim insidiae sunt bonis, et gravis corporis somnus; quia si dormire nevis coeperit, vigorem suae virtutis amittit. Excitata igitur somnum tuum, ut pulsas ostium Christi; quod aperiri sibi etiam Paulus

exposcit, non solum suis, sed etiam populi orationibus obsecrans se iuvare, ut aperiat ostium sibi ad loquendum mysterium Christi (COLOSS. IV, 3). Et fortasse illud est ostium quod apertum vidit Iohannes; vidit enim et dixit: *Post haec vidi, et ecce ostium apertum in caelo; et vox prima quam audivi tanquam tubam loquentem mecum, et dicentem: Ascende huc, et ostendam tibi quae oportet fieri* (APOC. IV, 1). Apertum est igitur ostium Iohanni, apertum est ostium Paulo; et nobis panes, quos edermus, acciperent. Perseveravit ostium pulsans opportune, importune, ut gentes mundani tramitis labore vexatas, alimoniae coelestis ubertate recrearet.

3465 Ergo praeceptivus locus frequenter orandi, spes impetrandi, ratio persuadendi, prius in praecepto ponitur, post in exemplo. Qui enim promittit aliquid, spem debet afferre promissi; ut monitis obedientia deferatur, promissis fides, quae humanae contemplatione pietatis in maius aeternae spem pietatis acquirit; si tamen aequa poscantur, ne in peccatum vertatur oratio. Nec erubuit aliquid sapientius postulare, ne vel diffidere de Domini misericordia videretur, vel arroganter dolere, quod non prima prece aliquid impetraverit. *Propter hoc, inquit, ter Dominum rogavi* (II COR. XII, 8); et ostendit quod frequenter Deus ideo non concedat oratus, quod inutilia iudicat, quae nos profutura credamus.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSI, VOL. II, SERM. 49).

3466 **P**ROPTER suam igitur excellentiam, hoc Nomen primo fuit a Patre praenominatum, secundo per multa tempora ante praefiguratum, tertio ante prophetatum, quarto ab Angelo nuntiatum, quinto a Virgine revelatum, sexto ab Apostolis praedicatum, septimo ab omnibus veneratum et adoratum.

Primo igitur fuit a Patre praenominatum; immo a tota Trinitate in principio libri vitae aeternaliter fuit scriptum. Quis enim auderet aeterno Verbo imponere nomen, nisi Deus Pater inciperet? Ille nempe qui aeternaliter Verbum dicit hoc Nomen Iesus nominatum concessit; unde per Is. XLV. c. ait: *Ego Dominus, qui voco nomen tuum*; et in eodem cap. ait: *Ego vocavi te nomine tuo*; et iterum cap. LXIII: *Vocabitur tibi nomen natum quod os Domini nominabit.*

Hoc quidem nomen imposuit illi Dominus ab aeterno, quando praedestinatus est Filius Dei in virtute, sicut Apostolus ad Rom. II ait. Proinde Is. LXIII ait: *Dominus, a saeculo nomen tuum.* Et iterum Propheta ait: *Sit nomen eius benedictum in saecula, ante solem permanet nomen eius ab aeterno.* Insuper scriptus est hoc nomen in libro vitae, de quo (EXO. XXXII) Moyses ait: *Aut dimille populo hanc noxam, aut, si non facis, dele me de libro vitae quem scripsisti.* Et iterum (LUC. X) Dominus Apostolis ait: *Gaudete, quia nomina vestra scripta sunt in caelis.* Dan. quoque XII vidit Daniel quod liber vitae in quo erant scripti omnes electi in iudicio apertus est. In capite huius libri, tanquam caput omnium salvandorum, positum est hoc Nomen Iesus, sicut Propheta in persona eius ait: *In capite libri scriptum est de me.*

FERIA TERTIA
IN ROGATIONIBUS

Homilia Venerabilis Bedae Presbyteri.
IN LUC. CAP. II.

3471 **E**T ad illos: *Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes, quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum.* Rogatus a discipulis Salvator non modo formam orationis, sed et instantiam frequentiamque tradit orandi. Amicus ergo ad quem media nocte venit, ipse Deus intelligitur. Cui in media tribulatione supplicare, et tres panes, id est, intelligentiam Trinitatis, qua praesentis vitae consolentur labores, efflagitare debemus. Amicus qui venit de via, ipse noster est animus, qui toties a nobis recedit, quo-

ties ad appetenda terrena et temporalia foris vagatur. Redit vero, coelestique alimonia refici desiderat, cum in se reversus superna cooperit ac spiritalia meditari. De quo pulchre qui petierat adiungit, non se habere quod ponat ante illum. Quoniam animae post saeculi tenebras Deum suspiranti, nil praeter eum cogitare, nil loqui, nil libet intueri, solum quod recognovit summae Trinitatis gaudium contemplari, atque ad hoc plenus intuendum pervenire satagit.

3472 *Et ille deivus dicat: Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili. Non possum surgere et dare tibi.* Ostium amici, divini est intelligentia sermonis, quod sibi Apostolus orat aperiri ad loquendum mysterium Christi. Clausumque est tempore famis verbi, cum intelligentia non datur. Et illi qui Evangelicam sapientiam tanquam panem erogantes, per orbem terrae praedicaverunt, pueri patrisfamilias iam sunt in secreta quiete cum Domino. Et tamen orando efficitur, ut accipiat desiderans intellectum ab ipso Deo, etiam si homo desit per quem sapientia praedicetur.

3473 *Et ille si perserverit pulsans, dico vobis et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit, propter improbitatem tamen eius surget, et dabit illi quotquot habet necessarios. Et ego vobis dico: Petite, et dabitur vobis. Quaerite, et invenietis. Pulsate, et aperietur vobis.* Comparatio est a minore. Si enim amicus homo surgit de lecto, et dat non amicitia sed taedio compulsus, quanto magis dat Deus qui sine taedio largissime donat quod petitur? Sed ad hoc se peti vult, ut capaces donorum eius fiant, qui petunt. Ne itaque de via veniens amicus inedia disperat, hoc est ne animus nuper ab erroris sui vanitate respiciens, desiderii spiritualis diutius inopia tabescat, pe-

tamus epulas verbi quibus alatur, quaeramus amicum qui det, pulsemus ostium quo servantur absconsae. Magnam enim spem dedit, et dat ille qui promittendo non decipit.

Omnis enim, inquit, qui petit accipit, et qui quaerit invenit, et pulsanti aperietur. Ergo iuxta praemissam postulantis amicum parabolam perseverantia opus est ut accipiamus quod petimus, et inveniamus quod quaerimus, et quod pulsamus aperiat. Nam si petenti datur, et quaerens invenit, et pulsanti aperitur, ergo cui non datur, et qui non invenit, et cui non aperitur, apparet quod non bene petierit, quaesierit, pulsaverit.

Quis autem ex vobis patrem petit panem numquid lapidem dabit illi? Panis intelligitur charitas propter maiorem appetitum, et tam necessarium, ut sine illa cetera nihil sint, sicut sine pane mens inops. Cui contraria est cordis duritia, quam lapidi comparavit.

Aut si piscem, numquid pro pisce serpentem dabit illi? Piscis est fides invisibilium, vel propter aquam baptismi, vel quia de invisibilibus locis capitur. Quod etiam fides huius mundi fluctibus circumlatrata non frangitur, recte pisci comparatur. Cui contrarium posuit serpentem propter venena fallaciae, quae etiam primo homini male suadendo praeseminavit.

Aut si petierit ovum, numquid porriget illi scorpionem? In ovo indicatur spes. Ovum enim nondum est foetus perfectus, sed fovendo speratur. Cui contrarium posuit scorpionem, cuius aculeus venenatus retro timendus est, sicut spei contrarium est retro respicere, cum spes futurorum in ea quae ante sunt, extendat.

Si ergo vos cum sitis mali, nostris bona data dare filijs vestris, quanto magis Pater vester de coelo dabit spiritum bonum petentibus se? Quomodo mali dant bona?

sed malos appellavit, dilectores adhuc saeculi huius et peccatores. Bona vero quae dant secundum eorum sensum, bona dicenda sunt, quia haec pro nobis habent quamquam et in rerum natura ista bona sint, sed temporalia, et ad istam vitam infirmam pertinentia, et quisquis ea malus dat non de suo dat. *Domini est enim terra, et plenitudo eius, qui fecit coelum et terram, mare et omnia quae in eis sunt.* Quantum ergo sperandum est datum Deum nobis bona petentibus, nec nos posse decipi ut accipiamus aliud pro alio cum ab ipso petimus, quando nos etiam cum simus mali novimus id dare quod petimus? Non enim decipimus filios nostros, et qualiacumque bona damus, non de nostro, sed de ipsius damus. Aliter. Apostoli qui electionis merito bonitatem generis humani multis excesserat modis, supernae bonitatis intuitu mali esse dicuntur. Quia nihil est per semetipsum stabile, nihil immutabile, nihil bonum, nisi deitas sola. Omnes vero creaturae ut beatitudinem aeternitatis vel immutabilitatis obtineant, non hoc per suam naturam sed per Creatoris sui participationem et gratiam consequuntur. Quod vero dicitur: *Quanto magis Pater vester de coelo dabit Spiritum bonum petentibus se?* pro quo Matthaeus posuit: *Dabit bona petentibus se;* ostendit Spiritum sanctum plenitudinem esse bonorum Dei, et ea quae divinitus administrantur, non alia absque ea subsistere. Quia omnes utilitates, quae ex donorum Dei gratia suscipiuntur, ex isto fonte emanant.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSIS, VOL. II, SERM. 49).

3479 SECUNDO fuit hoc nomen Iesus per multa tempora ante praefiguratum. Habuit nempe Iudaea quosdam Iesus, sicut ait Bern. antecedentes istum, quorum vacuis vocabulis gloriatur. Illa enim nec

lucent, nec pascunt, nec medentur: ideo Synagoga in tenebris est usque adhuc, fame, et infirmitate laborans; nec sanabitur, nec satiabitur, donec sciat Iesum dominari Iacob, et finium terrae. Triplicem enim Iesum legimus fuisse in ea: Primum enim habuit Iesum Nave, qui fuit Iosue; et hic dicitur salvasse ab exilio et peregrinatione deserti, quia divisit terram promissionis (IOSUE XVIII). Secundo habuit Iesum filium Iosedech; et iste dicitur salvare, quia fuit sacerdos sanctissimus, et reaedificavit templum, ubi egit sum sacerdotium; et de hoc dicitur (ZACH. III): *Ostendit mihi Dominus sacerdotem magnam Iesum.* Tertio habuit Iesum filium Syrach: hic fuit propheta, sacerdos, et sapientissimus doctor: unde de eo Eccl. v dicitur quod ipse renovavit sapientiam de corde suo.

IN VIGILIA ASCENSIONIS

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.

IOANN. XVII, 1-11.

In illo tempore: Sublevatis Iesus oculis in coelum, dixit: Pater venit hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te:

2. sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne, quod dedisti ei, det eis vitam aeternam.

3. Haec est autem vita aeterna: Ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti Iesum Christum.

4. Ego te clarificavi super terram: opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam:

5. et nunc clarifica me tu Pater apud semetipsum, claritate, quam habui priusquam mundus esset, apud te.

6. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant et mihi eos dedisti: et sermonem tuum servaverunt.

7. Nunc cognoverunt, quia omnia quae dedisti mihi, abs te sunt:

8. quia verba, quae dedisti mihi, dedi eis: et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crederunt quia tu me misisti.

9. Ego pro eis rogo: non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi: quia tui sunt:

10. et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis.

11. Et iam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio.

Homilia S. Augustini Episcopi.

IN EVANG. IOANN. TRACT. 104.

3480 ANTE ista quae nunc sumus adjuvante Domino tractaturi, dixerat Iesus: *Haec locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis* (IOANN. XVI, 33): quae non recentiora paulo superius ab eo dicta, sed omnia debemus acci-

pere, sive quacumque illis locutus est ex quo eos coepit habere discipulos, sive certe ex quo post coenam exorsus est hunc admirabilem prolixumque sermonem. Talem quippe commemoravit causam cur eis sit locutus, ut ad eum finem rectissime referantur, vel omnia quae locutus est eis, vel ea maxime quae dixit iam pro eis moriturus, tamquam verba novissima, posteaquam de convivio sancto ille qui eum fuerat traditurus, egressus est. Hanc enim commendavit causam sermonis suis ut in illo pacem haberent, propter quod totum agitur quod christiani sumus. Haec enim pax finem temporis non habebit, sed omnis piae nostrae intentionis actionisque finis ipsa erit. Propter hanc sacramentis eius imbuimur, propter hanc mirabilibus eius operibus et sermonibus erudimur, propter hanc Spiritus eius pignus accepimus, propter hanc in eum credimus et speramus, et eius amore quantum donat accendimur: hac pace in pressuris omnibus consolamur, hac a pressuris omnibus liberamur: propter hanc omnem tribulationem fortiter sustinemus, ut in hac feliciter sine ulla tribulatione regnemus. Merito ad eam clausit verba, quae parum intelligentibus discipulis erant proverbialia: intellecturis ea quando eis dedisset promissum Spiritum sanctum, de quo superius ait: *Haec locutus sum vobis, apud vos manens, Paracletus autem Spiritus sanctus quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia, quaecumque dixero vobis* (IOANN. XIV, 25, 26). Haec nimirum futura fuerat illa hora, qua se promiserat non iam in proverbis locuturum, sed palam de Patre annuntiatum. Eadem quippe ipsius verba revelante Spiritu sancto, intelligentibus iam non erant futura proverbialia. Neque enim loquente in eorum cordibus Spiritu sancto, taci-

turus erat unigenitus Filius, qui dixit in ea hora palam se illis annuntiatum esse de Patre, quod eis utique iam intelligentibus non esset proverbium. Sed hoc quoque ipsum, quomodo simul loquantur in suorum spiritualium cordibus et Dei Filius et Spiritus sanctus, imo ipsa Trinitas, quae inseparabiliter operatur, intelligentibus est verbum, non intelligentibus autem proverbium.

Cum ergo dixisset propter quid omnia sit locutus, ut in illo scilicet pacem haberent, in mundo habentes pressuram, exhortatusque fuisset ut confiderent, quia ipse vicin mundum, eo qui erat ad illos sermone finito, deinde ad Patrem verba direxit, et orare iam coepit. Sic enim Evangelista sequitur, dicens: *Haec locutus est Iesus, et sublevaris oculis in coelum dixit: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum*. Poterat Dominus Unigenitus et co-aeternus Patri, in forma servi et ex forma servi, si hoc opus esset, orare silentio: sed ita se Patri exhibere voluit precatorem, ut meminisset nostrum se esse doctorem. Proinde eam quam fecit orationem pro nobis, notam fecit et nobis: quoniam tanti magistri non solum ad ipsos sermocinatio, sed etiam pro ipsis ad Patrem oratio, discipulorum est aedificatio. Et si illorum qui haec dicta aderant audituri, profecto et nostra qui fueramus conscripta lecturi. Quapropter hoc quod ait: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum*, ostendit omne tempus, et quid quando faceret vel fieri sineret, ab illo esse dispositum qui temporis subditus non est; quoniam quae futura erant per singula tempora, in Dei sapientia causas efficientes habent, in qua nulla sunt tempora. Non ergo credatur haec hora fato urgente venisse, sed Deo potius ordinante. Nec sidera necessitas Christi connexuit passionem: absit enim ut sidera mori cogerent siderum condi-

toem. Non itaque Christum tempus ut moreretur impegit, sed tempus Christum quo moreretur elegit: qui etiam tempus quo de Virgine natus est, cum Patre constituit, de quo sine tempore natus est. Secundum quam veram sanamque doctrinam, etiam Paulus apostolus: *Cum autem venit, inquit, plenitudo temporis, misit Deus Filium suum* (GALAT. IV, 4); et Deus per Prophetam: *Tempore, ait, acceptabili exaudivi te, et in die salutis adiuvi te* (IS. XLIX, 8); et rursus Apostolus: *Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis* (II COR. VI, 2). Dicit ergo, *Pater, venit hora*, qui cum Patre disposuit omnes horas: tamquam dicens, *Pater*, quam propter homines et apud homines ad me clarificandum simul constitutum, *venit hora, clarifica Filium tuum, ut et Filius tuus clarificet te*.

Clarificatum a Patre Filium nonnulli accipiunt, in hoc quod ei non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit eum (ROM. VIII, 32). Sed si passione clarificatus dicitur, quanto magis resurrectione! Nam in passione magis eius humilitas quam claritas commendatur, Apostolo teste, qui dicit: *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis*; deinde sequitur, et de eius clarificatione iam dicit: *Propter quod et Deus illum exaltavit, et donavit ei nomen quod est super omne nomen, ut in nomine Iesu omne genua fluctatur coelestium, terrestrium et infernorum, et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris* (PHILIP. II 8 ss.). Haec est clarificatio Domini nostri Iesu Christi, quae ab eius resurrectione sumpsit exordium. Humilitas ergo eius incipit in sermone Apostoli, ab eo loco ubi ait, *semetipsum exinanivit formam servi accipiens, et venit usque, ad mortem crucis*. Claritas vero eius incipit ab eo loco ubi ait: *Pro-*

pter quod et Deus exaltavit eum: et per- venit usque *in gloria est Dei Patris*. Nam et ipsum nomen, si inspiciantur codices graeci, ex qua lingua epistolae apostolicae translatae sunt in latinam, quod hic legitur gloria, ibi legitur *δοξα*: unde verbum derivatum est in graeco ut diceretur *δοξασον*, quod interpres latinus ait *clarifica*, cum posset etiam *glorifica* dicere, quod tantumdem valet. Et ideo posset etiam in Apostoli epistola, ubi est gloria, claritas poni: quod si fieret, tantumdem valeret. Ut autem non recedatur a verborum sonis, quemadmodum a claritate clarificatio, sic a gloria glorificatio derivatur. Ut ergo mediator Dei et hominum homo Christus Iesus resurrectione clarificaretur vel glorificaretur, prius humiliatus est passione: non enim a mortuis resurrexisset, si mortuus non fuisset. Humilitas, claritatis est meritum, claritas humilitatis est praemium. Sed hoc factum est in forma servi: in forma vero Dei semper fuit, semper erit claritas: imo non fuit quasi iam non sit, nec erit quasi nondum sit, sed sine initio, sine fine semper est claritas. Quod ergo ait: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum*: sic intelligendum est, tamquam dixerit, venit hora seminandae humilitatis, fructum non differas claritatis. Sed quid sibi vult quod sequitur, *ut Filius tuus clarificet te*? Numquid etiam Deus Pater pertulit humilitatem carnis sive passionis, ex qua illum clarificari oporteret? Quomodo igitur eum clarificaturus erat Filius, cuius claritas sempiterna nec ex forma humana potuit videri minor, nec in divina posset esse amplior? Sed istam questionem in hunc sermonem nolo arctare, aut hinc eum facere longiorem.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SEMIENSIS, VOL. II, SERM. 49).

3483

SEd valde magna differentia est inter praefigurantes, et praefiguratum Iesum: nam primus Iesus, id est, Iosue, contractis et dissipatis septem regnis Chananaeorum, introduxit filios Israel in terram promissionis: sed noster Iesus, contractis regnis inferorum, introduxit omnes Sanctos in sempiternam gloriam. Secundus Iesus, id est, filius Ioseph, construxit templum, quod gloriosius fuit quam primum quod aedificatum fuit a Salomone, ut dicitur Aggaei II quia in eo Christus praesentatus fuit: sed noster dulcis Iesus templum reaedificavit gratiae et veritatis; in se ruinosam, immo ruinatam reaedificando naturam; in quo quidem obtulit sui cordis, et corporis holocaustum medullatum. Tertius Iesus fuit propheta, sacerdos

renovans sapientiam de corde suo, non tamen virtute sua. Insuper prophetavit in multae obscuritatis sermone, et docuit in figuris veteris Testamenti. Sed noster amarus Iesus fuit etiam propheta magnus in opere et sermone, figuras explicans, et umbras clarificans, ac sapientiam novi Testamenti innovans, de Spiritu sancto docens doctrinam Dei, sicut potestatem habens, et non sicut Scribae et Pharisei: fuit itaque Sacerdotum Sacerdos, sicut Propheta ait, dicens: *Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.*

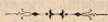
3484

Videtis ergo nunc palam quod illi non fuerunt veri Iesus, nec praedicamus de illorum nomine, quum annuntiamus et extollimus Nomen Iesu, sed praedicamus Iesum Christum Filium Dei vivi, qui est verus Salvator mundi. Praecedit enim lucifer solem, tenebrae lucem, nuntii regem, et figura mysticam veritatem.

IN

ASCENSIONE DOMINI

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MARCUM.
Marc. XVI, 14-20.

IN illo tempore: Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus: et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis; quia nris, quia viderant eum resurrexisse, non crediderunt.

15. Et dixit eis: Euntes in mundum universum praedicate Evangelium omni creaturae.

16. Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur.

17. Signa autem eos, qui crediderint, haec sequentur: In nomine meo daemonia eicient: linguis loquentur novis.

18. serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, et bene habebunt.

19. Et Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis, assumptus est in caelum, et sedet a dextris Dei.

20. Illi autem profecti praedicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.

Homilia S. Gregorii Papae.

HOMILIA XXIX IN EVANGELIA. *Habita ad populum in basilica beati Petri apostoli in Ascensione Domini.*

3485

QUOD resurrectionem Dominicam discipuli tarde crediderunt, non tam illorum infirmitas, quam nostra, ut ita dicam, futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitanti-

bus per multa argumenta monstrata est: quae dum nos legentes agnoscimus, quid aliud quam de illorum dubitatione solidamur? Minus enim mihi Maria Magdalene praestitit quae citius credidit, quam Thomas qui diu dubitavit. Ille etenim dubitando vulnere cicatricis tetigit, et de nostro pectore dubietatis vulnus amputavit. Ad insinuandam quoque veritatem Dominicæ resurrectionis notandum nobis est quid Lucas referat, dicens: *Convalescens praecepit eis, a Ierosolymis ne discederent* (ACT. I, 4). Et post pauca: *Videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.* Notate verba, signate mysteria. *Convalescens elevatus est.* Comedit, et ascendit: ut licet per effectum comestionis veritas patesceret carnis. Marcus vero, priusquam coelum Dominus ascendat, eum de cordis atque infidelitatis duritia increpasse discipulos memorat. Qua in re quid considerandum est, nisi quod idcirco Dominus tunc discipulos increpavit,